

Naustdal og Askvoll kommune

Mineralstrategi

Vedtatt
Naustdal, ...
Askvoll, ...

Forord

Mineralnæringa er ein betydeleg industri som bidreg til store ringverknader i distrikta. Alle norske kommunar har eit eller fleire uttak. Ifølgje Direktoratet for Mineralforvaltning så omset mineralnæringa for nær 100 millionar tonn mineralske råstoff, ca 13 milliardar kr pr år (tal pr 2016).

Berre i Sogn og Fjordane sit vi på store og viktige mineralressursar. I Sunnfjord-regionen finst det ei rekkje dagbrot og sandtak, i tillegg til ei av Noregs største gruver i Bremanger. Utvinning av kopar på Grimelida i Askvoll kommune er definert som eit mogleg framtidig utviklingsprosjekt, med behov for ytterligare utgreiingar. På Engebø i Naustdal kommune planlegg Nordic Mining for ei industrisatsing i nasjonal målestokk med 170 arbeidsplasser. I tillegg peiker SINTEF på at ei etablering vil kunne gje ytterligare 300 arbeidsplasser i Sunnfjord og 500 på landsbasis.

For å stimulere til at ringverknadane i frå Sunnfjordgruvane blir så positive som mogleg er det behov for ein koordinert innsats. Samtidig er det ei målsetting å få til løysingar som tek vare på samfunnet sine rettmessige krav til miljø, næring og lokalsamfunnsutvikling.

Naustdal og Askvoll kommune har fått utarbeidd og vedteke ein eigen regional mineralstrategi. Mineralstrategien skal bidra til ein koordinert innsats mot næringsliv, kommunar, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, næringslivsorganisasjonar, FoU- og utdanningsinstitusjonar og statlege organ.

Mineralstrategien har som målsetting å stimulere til auka lokal og regional verksemd, høg verdiskaping og berekraftig utvikling knytt til mineralutvinning, i fyrste omgang Engebøprosjektet.

Naustdal og Askvoll kommune vil ta initiativ til at det vert etablert eit felles mineralråd i fylket. Dette rådet vert sentralt for å sikre målretta og koordinert arbeid mot regionale og sentrale myndigheiter, samt ein positiv mineralretta næringsutvikling.

Frida Melvær
Ordførar
Askvoll kommune

Håkon Myrvang
Ordførar
Naustdal kommune

Innhald

1

Innleiing

2

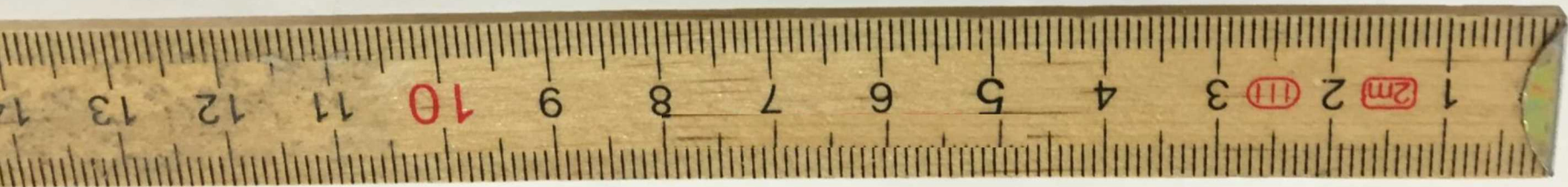
Mineralar i regionen

3

Eigarskap og målsetnad

4

Hovudstrategiar

Innleiing

Mineralnæringa i Norge blir i hovudsak regulert av Minerallova og Plan- og bygningslova. Viktige politiske rammevilkår for næringa er omtala i «Strategi for mineralnæringa» (regjeringen Stoltenberg II, mars 2013) og nordområdestrategien “Nordkloden” (regjeringen Solberg, november 2014).

Kommunane Naustdal og Askvoll har teke initiativ til å forme ut og få oppslutning om ein eigen regional mineralstrategi som fokuserer på spesifikke utfordringar, tiltak og mål. På nokre områder peikar strategien utover kommunane og regionen. Vi vil arbeide for ny statlig politikk på viktige områder som restmassehandtering, planlegging og utvikling av infrastruktur.

Strategien tek for seg mål og delmål innanfor seks hovudområder.

Framtidsretta mineralforvaltning

Samla infrastruktursatsing

Mineralretta næringsutvikling

Berekraftig utvikling

Mineralretta utdanning

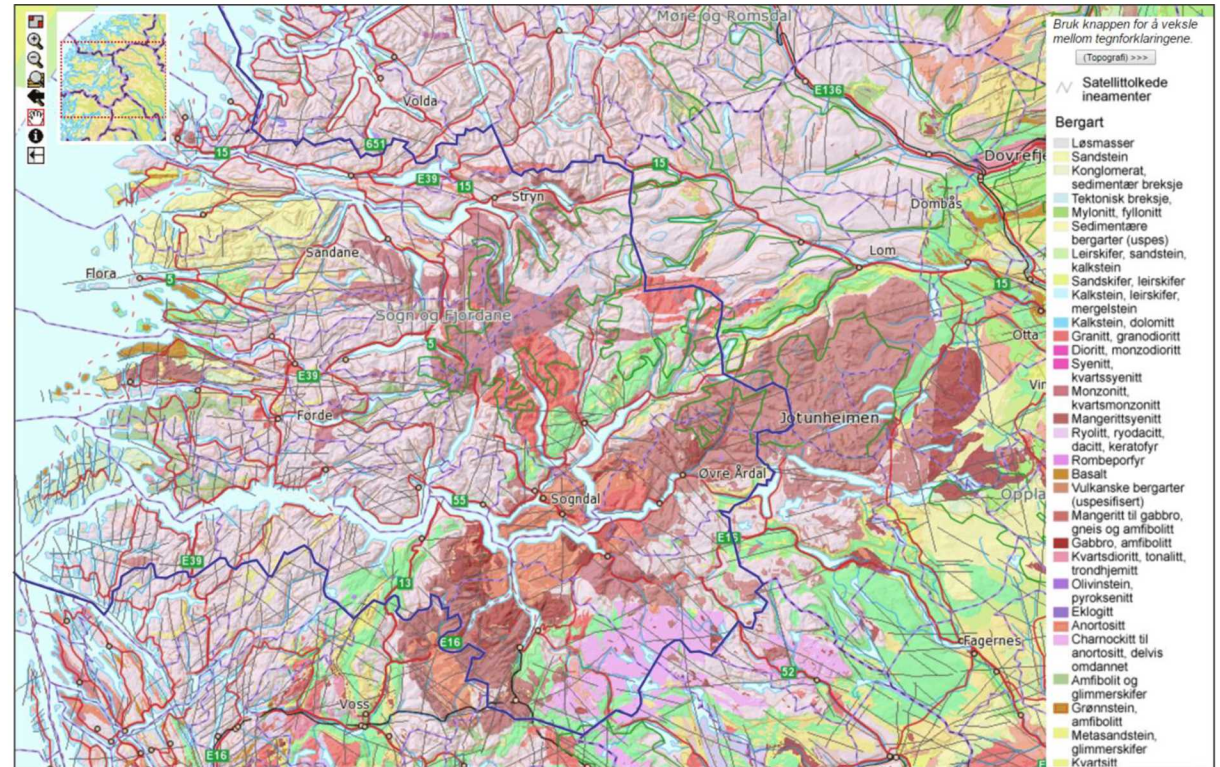
Vidareforedling og handtering av restmasse

Mineralar i regionen

I Sunnfjordregionen finst det fleire førekomstar som kan få betydning for framtida. I regionen er det mellom anna identifisert viktige mineralar som eklogitt, rutil, granat, granitt, kopar, prydstein og sjeldne jordartar,

Berre i Sunnfjorregionen finst det fleire eksisterande eller framtidige utviklingsprosjekt, slik som;

- Grimelida – Koparutvinning
- Engebø – Nordic Mining, granitt og rutil
- Værlandet – Prydstein Devon-avsetningar
- Førde – Prydstein Førde-granitten
- Bremanger – Bremanger Quarry, «Bestone»

Berggrunnsgeologisk kart over Sogn og Fjordane, og delar av nabofylka våre.

Eigar

Naustdal kommune Askvoll kommune

Målsetting

- Felles mineralstrategi som synleggjer korleis ein sikrar utnytting av utviklingspotensiale for mineralnæringa i vårt nærrområde
- Sikre at private og offentlege aktørar i fylket jobbar målretta og koordinert i arbeidet mot regionale og sentrale mynder.
- Definere strategiske tiltak med verknad både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt

ENG16-002 L-2
DIP 85° RZ1 160°
CYRASCENSEN V24
12 2016

2,40

5,40

ENG16-002 L-2

8,40

1. Strategi for framtidsetta mineralforvaltning

Minerallova frå 2010, og Statens mineralstrategi, legg føringar for utvikling av mineralnæringa. Planprosessen for Engebøprosjektet har vore krevjande for næringsinteresser og for innbyggjarar som bur nært eit mogleg gruveprosjekt. Det er viktig med ei felles forståing omkring dei lovmessige rammevilkåra og korleis kommunane vil utøve dei i praksis. Offentlege aktørar må leggje til rette for at ressursuttaket av ei ikkje-fornybar ressurs vert gjort med kontinuerleg fokus på forbetring av produktivitet og effektiv utnytting av ressursen. På den måten er ein betre rusta til å handtere potensielle interessekonfliktar og stimulere til sameksistens mellom næringane og innbyggjarar.

Sentrale aktørar vil være Fylkeskommune, Innovasjon Norge, grunneigarar, bergverksnæringa, fiskeri og reiseliv. Offentlege mynder som kommune, Fylkesmann, Norges Geologiske Institutt og Direktoratet for mineralforvaltning er viktige i denne samanheng.

Utfordringar

- Skatteregimet eller andre verkemiddel er ikkje innordna på ein slik måte at overskotsmassar blir utvikla til ein økonomisk ressurs.
- Vanskeleg å få overskotsmassen pre-godkjent for til dømes tildekking av forureina sjøbotn
- Mineralnæringa slit med eit omdømeproblem
- Lite føreseielege avgjerdsprosessar
- Ressursanalyser av restmassane

Involverte forvaltningsorgan må stimulere til verdiskaping og næringsutvikling samtidig som ein stiller rettmessige krav ovanfor tiltakshavar knytt til berekraft, produktivitet og effektiv utnytting av ressursen.

Målsetting	Sikre ei verdiskapande mineralforvaltning i samsvar med intensjonane i minerallova
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge god forvaltningskompetanse og forståing for næringa på regionalt og lokalt nivå for å bidra til å sikre gode sakshandsamingsprosessar og løysing av eventuelle konfliktsituasjonar • Bidra til ein meir berekraftig mineralindustri i Norge • Nytte ein god kombinasjon av incentiv og skattelegging / pålegg • Samarbeide med «Samanslutning av kraftkommunar» for å sikre ei rettmessig grunnrenteskatt (ref andre naturressurs næringar) • Utarbeide mandat og etablere eit felles mineralråd i fylket. Sentralt for å sikre målretta og koordinert arbeid mot regionale og sentrale myndigheiter

2. Strategi for mineralretta næringsutvikling

Mineralstrategien har som målsetting å stimulere til auka lokal og regional sysselsetting, høg verdiskaping og berekraftig utvikling knytt til mineralutvinning, i fyrste omgang Engebøprosjektet.

Det er viktig å stimulere til gode føresetnader for lokal og regional etablering av leverandørindustri slik som mineralnæringa treng. Det vil og omfatte eventuelle vidareforedlingsanlegg / smelteverk i tilknytning til utvinning av mineralane.

Naustdal og Askvoll kommune vil ta initiativ til at det vert etablert eit felles mineralråd i fylket. Dette rådet vert sentralt for å sikre målretta og koordinert arbeid mot regionale og sentrale myndigheiter, samt ein positiv mineralretta næringsutvikling.

Utfordringar

- Med omsyn til næringsutvikling har involverte instansar ulike målsettingar og prioritering av ressursinnsats.
- Potensielle leverandørar er usikre på framdrifta i prosjektet og kva tid det er behov for deira tenester.
- Lokale og regionale verksemder er i stor grad små og mellomstore. Dei ser utfordringar knytt til å bli leverandør til ei slik stor industrietablering
- Utvikling av ei næringsklynge som omfattar mineralutvinninga, potensielle leverandørar, utdanningsinstitusjonar, FoU, rådgjevarar og kredittinstitusjonar.
- Relevante tilskotsordningar og utviklingsprogram er ikkje godt kjende for aktuelle lokale og regionale leverandørar.

Gjennom dialog, samarbeid og felles prioritering vert det lagt til rette for verdiskaping og næringsutvikling i mineralnæringa, samt sikra at næringa kan utvikle seg parallelt med andre næringar og interesser. Det er eit mål å etablere industri- og mineralinkubator i regionen.

Målsetting	Legge til rette for at flest mogleg av arbeidsplassane er lokale eller regionale
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre leverandørutviklingsprogram (naturlege område som samarbeid, felleseide selskap, sertifisering, finansiering, utviklingskontraktar) • Køyre knoppskytingsprogram (spin-off frå eksisterande verksemder). Tilby utviklingsprogram (SMB-Utvikling) for etablerte verksemder (strategisk analyse, definere mål og delmål, gjennomføre) • Identifisere og arbeide for regionale og nasjonale forskingsmidlar • Etablere ein arena for dialog og informasjonsutveksling knytt til utvikling av mineralnæringa • Deltaking og synergjar knytt til Mineralklynge Norge • Bidra til at mineralnæringa samhandlar best mogleg med andre næringar

3. Strategi for mineralretta utdanning

Mineralnæringa er ei stadig meir kunnskapsintensiv næring. Mineralverksemdar er avhengig av kompetent arbeidskraft, ikkje minst innan teknologiske fag.

Det er behov for å stimulere til betre rekruttering i geologiske og bergtekniske fag. Utvinning og foredling av mineralar krev høg teknologisk og ingeniørfagleg kompetanse og kompetente fagarbeidarar. Utdanningsinstitusjonar må ha god dialog med aktørar innan mineralutvinning.

Det er viktig å utvikle studietilbod som er praktisk og tilgjengeleg for studentar. Sogn og Fjordane har i dag fagutdanning innan anleggsteknikk. Nasjonalt er det få tilbod knytt til fordjuping innanfor bygg, anlegg og bergteknikk.

Utfordringar

- Krevjande å konkurrere med andre næringar om eksisterande fagkompetanse
- Mangel på rekruttering og utdanning av relevant fagkompetanse for mineralnæringa
- Ikkje tilstrekkeleg mineralretta utdanning i regionen, verken på fagskulenivå eller høgskulenivå
- Låg kunnskap om mineralnæringa innanfor offentlig forvaltning i regionen.

Tilgong på relevant fagkompetanse er avgjerande. Det er viktig å utvikle studietilbod som er praktisk og tilgjengeleg for studentar, samt tilretteleggje for vidare utdanning.

Målsetting	Bidra til at utdanningsinstitusjonar i regionen og fylket har relevante studietilbod innan vidaregåande og høgare utdanning
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle utdanningstilbod for å styrke rekruttering og kompetanse i mineral- og leverandørnæringa. Omfattar vidaregåande og bachelorutdanningar innan bergteknikk/geologi/ressursgeologi • Arbeide for å styrke og øke rekrutteringa til høgare utdanning innan bergverksrelaterte studietilbod. • Legge til rette for samarbeid og utveksling mellom undervisningsinstitusjonar og verksemdar, samt mellom verksemdar. • Styrke kunnskapen omkring mineralnæringa innan relevant offentlig forvaltning i heile regionen

4. Strategi for samla infrastruktursatsing

I rapporten «rammeverk for betre godsdata» peiker SINTEF på at dårleg vegkvalitet er ein hyppig årsak til forseinkingar, verditap, auka kostnader og andre belastningar. Dårlig vegkvalitet og relaterte ulykker vil kunne medføre dårlegare trafikktryggleik samtidig som at det utgjer store påkjenningar for sjåførar og næringa.

Storparten av godshandteringa på Engebø vil skje sjøvegen over hamn. Likevel vil prosjektet måtte frakte personell og gods på fylkesvegen 611 i anleggs- og driftsperiode. Dette vil være til ulempe for næringsliv, innbyggjarar og transportnæringa.

Mineralnæringa er avhengig av å etablere industrien der kor ressursen fins. Utbetring av infrastrukturen i regionen bør prioriterast for å legge best mogleg til rette for etablering av industriføretak slik som mineralnæring. Det pågåande kystvegprosjektet vil betre vegkapasitet og trafikktryggleik vesentleg.

Utfordringar

- Auka press på fylkeskommunalt vegnett
- Kvaliteten på offentlege infrastruktur som veg, hamn held ikkje tilstrekkeleg nivå
- Mangelfullt fylkeskommunalt båtrutetilbod

Regionen må i fellesskap evne å prioritere naudsynt utbygging, oppgradering og vidareutvikling av infrastruktur både knytt til transport, næringsverksemd og busetnad.

Målsetting	Sikre at tiltak på kort og lang sikt bidreg til naudsynt infrastruktur (vegar, hamner, tunellar, transport, industriareal)
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktur må gjere det mogleg og attraktivt for kompetansmiljø i Vågsøy, Lutelandet, Bremanger, Førde og Florø å verte knytt meir saman med vertskommunane Naustdal og Askvoll. • Kystvegprosjektet må ta omsyn til Engebø • Utbetring av sentrale vegar (fylkesveg 611, fylkesvei 609, riksveg 5) • Fylkeskommunale båtrutetilbod må ta omsyn til Engebø • Bygge vidare på kommunedelplanar for både Vevring og Askvoll, mellom anna næringsareal, busetnad, skule, barnehage, breiband. • Leggja til rette for at Sunnfjord er integrert med omsyn til bu- og arbeidsmarknad

5. Strategi for miljø og berekraft

Uttak av mineraler medfører landskapsendringar, støy, samt produksjon av restmasser som kan gje konsekvensar for naturtypar, artar og friluftsliv. I fleire tilfelle medfører det og utslepp av kjemikalier.

Mineralnæringa skal ta omsyn til miljøet, og må halde seg til lovar og reglar. Mineralutvinning medfører ofte produksjon av overskotsmassar. Handtering av gråberg og avgangsmassar er sentralt i etablering av gruver. Det er ei målsetting i seg sjølv å redusere mengder restmassar, til tross for at det ofte er naudsynt å deponere restmassar som ikkje kan nyttast eller omsettast på andre måtar.

Det er behov for å etablere kontaktpunkt mellom miljøorganisasjonar, kommunale og statlege myndigheiter, og mellom anna reiselivsnæring og sjømatnæring. Dette for å bidra til at Engebøprosjektet si negative påverknad vert så liten som mogleg og at den kan sameksistere med andre næringar.

Utfordringar

- Næringa har utfordringar med omdømme
- Engebøprosjektet opplever omkampar på vedtekne løyver
- Lite føreseielege planprosessar
- Ingen formelle møteplasser mellom mineralnæringa, etablerte næringar, miljøorganisasjonar og myndigheiter

Berekraft inneber at mineralnæringa, på same måte som andre næringar, må være både bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønsam og ivaretek miljøomsyn.

Målsetting	Ivareta samfunnets krav til miljømessig-, økonomisk- og sosial berekraft
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Stille rettmessige krav ovanfor tiltakshavar knytt til restmassehandtering, produktivitet og effektiv utnytting av ressursen. • Etablere miljøoppfølgingsprogram med deltaking frå myndigheiter, miljøorganisasjonar og andre kompetansemiljø. Følgje opp relevante rettsgrunnlag (reguleringsplan, føresegner, konsesjon og utsleppsløyve) • Sikre at det vert etablert istandsettingsfond, sikre konkrete og rettmessige vilkår. • Sikre god dialog og samhandling med relevante miljøorganisasjonar. • Ta initiativ til at det vert gjennomført relevante leverandørutviklingsprogram som miljøsertifisering.

6. Strategi for vidareforedling handtering av restmasse

Mineralnæringa har tradisjonelt sett eit stort miljømessig fotavtrykk, kva angår både dagbrot og sjø- og landdeponi.

Maksimal utnytting av geologiske ressursar er kritisk både for å sikre dei økonomiske og miljømessige sidene ved eit mineraluttak. Difor er det viktig å gjere det økonomisk lønnsamt å finne bruk av overskottsmassar. Identifiserte områder kan vere tildekking av forureina sjøbotn, bygningsmaterial, bygging av vegar, byggeprosjekt med masseunderskot m.m.

Utvinning av mineraler medfører at det vert produsert overskottsmassar som vanskeleg kan seljast som økonomisk ressurs. I samarbeid med bergindustri og offentlege mynder må ein ha ambisjon om å minimere restmineralar og nytte det til anna føremål.

Utfordringar

- Låg einingspris og høge transportkostnadar gjer det vanskeleg å gjere overskottsmassar om til ein økonomisk ressurs
- Mineralnæringa kan ha eit omdømmeproblem
- Vanskeleg å få overskottsmassen pre-godkjent for til dømes tildekking av forureina sjøbotn

Offentlege instansar må leggje til rette for at ressursuttaket av ei ikkje-fornybar ressurs vert gjort med kontinuerleg fokus på forbetring av produktivitet og effektiv utnytting av ressursen.

Målsetting	Bidra til ei utnytting av restmasse med størst mogleg verdiskaping og bærekraft
Delmål	<ul style="list-style-type: none"> • Synleggjere moglegheiter for utnytting av restmasse • Sikre at rammevilkår gir dei rette incentiv for minimering av restmasse • Førebu og ta initiativ til relevante forskings- og utviklingsprosjekt, mellom anna definere prosjekt, søke midlar, mobilisere. • Rettmessige krav ovanfor tiltakshavar knytt til restmasse-handtering, produktivitet og effektiv utnytting av ressursen.

Analyse av mineralprøve fra Engebø Foto: Nordic Mining AS

